

Unge mangler det digitale mindset

AF CHEFKONSULENT MALTHE MUNKØE, CAND.SCIENT.POL., MA EU STUDIES, MA POLITICAL ECONOMY

RESUMÉ

Hvad kendetegner den ungdom, der står på spring til eller lige er kommet ud på arbejdsmarkedet? Hvad er deres interesser og aspirationer, og hvilke fremtidshåb og drømme har de til arbejdslivet? Det er vigtige spørgsmål for arbejdsgiverne, som skal tage imod og kunne drage nytte af den unge arbejdskraft, og for samfundet, der er afhængige af at de unge generationer kan klare sig i den internationale konkurrence og derved sikre landets fremtidige velstand.

For at belyse ungdommens håb og syn på deres fremtidige job- og karriereliv har Dansk Erhverv i marts 2016 gennemført en survey blandt 16-25 årige. Spørgsmålene er udformede, så de er identiske med en tilsvarende survey gennemført i USA, Storbritannien, Tyskland, Frankrig, Kina, Indien, Sydafrika og Brasilien af det globale konsulenthus Infosys¹, således at vi direkte kan sammenligne den danske unge med deres jævnaldrende fra en række andre lande.

Konkret ser vi nærmere på tre problemstillinger, hvor den danske ungdom kan sammenlignes med unge fra andre lande: i) Hvor it-interesserede er de unge (jf. figuren nedenfor), ii) Hvilke typer virksomheder vil de helst arbejde for, iii) og hvor stor tillid har de til egne evner og fremtidige karrieremuligheder?

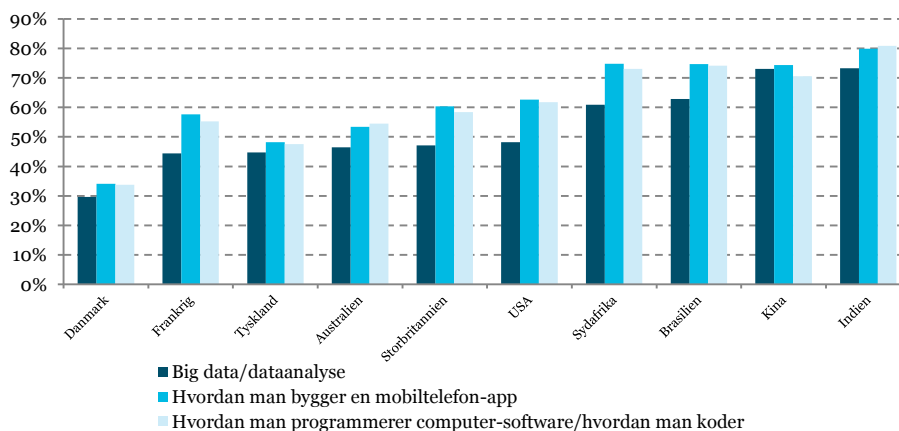
Hvilke drømme og ønsker har den danske ungdom til arbejdslivet? Og er de klar til den internationale konkurrence?

Survey i ti lande blandt 16-25 årige

Undersøger it/teknologiparathed, hvilken type virksomhed man helst vil arbejde for, og syn på fremtidige job/karrieremuligheder

Figur 1

Hvor interesseret er du i at lære eller udvikle de følgende teknologi-relaterede kompetencer (andel som svarer meget / temmelig interesseret):

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv 2016, n=408, sml. med Infosys 2016. Unge i alderen 16-25 år

Danske unge er mindre it-interesserede

Som opsummeret i figur 1 ovenfor ligger andelen af danske unge, som er interesserede i at erhverve forskellige teknologi/it-relaterede kompetencer, i bund i blandt de ti lande, som indgår i datagrundlaget for analysen. I Kina og Indien er det fx godt tre ud af fire unge i alderen 16 til 25 år, der er "meget" eller "temmelig" interesserede i at lære big data/dataanalyse, og lidt under halvdelen i de andre vestlige lande, USA, Tyskland, Storbritannien og Frankrig, mod blot 30 pct. de danske unge. Et lignende billede gør sig gældende hvis man ser på, hvor mange der synes det kunne være interessant at lære at bygge en mobiltelefon-app eller at programmere software.

Det er således tydeligt, at den danske ungdom er mindre it- og teknologiinteresseret end i andre lande. Resultatet er i sig selv nedslående, for en stor del af væksten, produktivitetsfremgangen i erhvervslivet og de mange nye forretningsidéer og koncepter, som gør hverdagen lettere for virksomheder og forbrugere, kommer fra digitalisering og it-anvendelse, og der er ikke udsigt til, at det vil ændre sig foreløbigt. Samtidig oplever man mangel på dygtige it-ingeniører mange steder i erhvervslivet.

Man kan naturligvis indvende, at det afgørende i sidste ende ikke er, hvor mange der i udgangspunktet er interesserede i at opnå meget konkrete it-kompetencer, men snarere hvor mange der i praksis opnår disse kompetencer. Imidlertid er det klart, at jo større interessen er for at opnå specifikke teknologi-kompetencer, jo flere må man forvente alt andet lige vælger it-rettede uddannelser eller på anden vis tilegner sig den type kompetencer, arbejdsmarkedet har så stort behov for.

Samtidig giver resultaterne en indikation på det generelle 'mindset' i et lands ungdom. Især Kina og Indien fremstår ud fra denne betragtning som mere teknologibejstrede og mere fokuserede på de nye teknologiske muligheder. Selvom hele ungdommen næppe får de helt specifikke kompetencer, der skal til for at kunne programmere software, udvikle en mobiltelefon-app eller analysere big data (og der trods alt heller ikke er behov for, at alle unge bliver software-ingeniører) er det meget sigende, at den danske ungdoms generelle "mindset" lader til at være langt mindre fokuseret på it og ny teknologi end hvad man ser i andre lande. Alle behøver ikke være it-ingeniører, men digitalisering og nye it-baserede arbejdsgange og forretningsmetoder bliver stedse mere allestedsnærværende, ligesom det digitale giver en stærk vækstmotor mange steder i erhvervslivet. Derfor kan det være bekymrende, hvis de danske virksomheders

Bekymrende at danske unge er langt mindre interesserede i at opnå konkrete it-kompetencer

Alle skal ikke være it-ingeniører. Men vigtigt med en interesse for digitale muligheder og et "digitalt mindset"

fremtidige arbejdskraft er langt mindre fokuserede på teknologi og de digitale muligheder end deres jævnaldrende i udlandet.

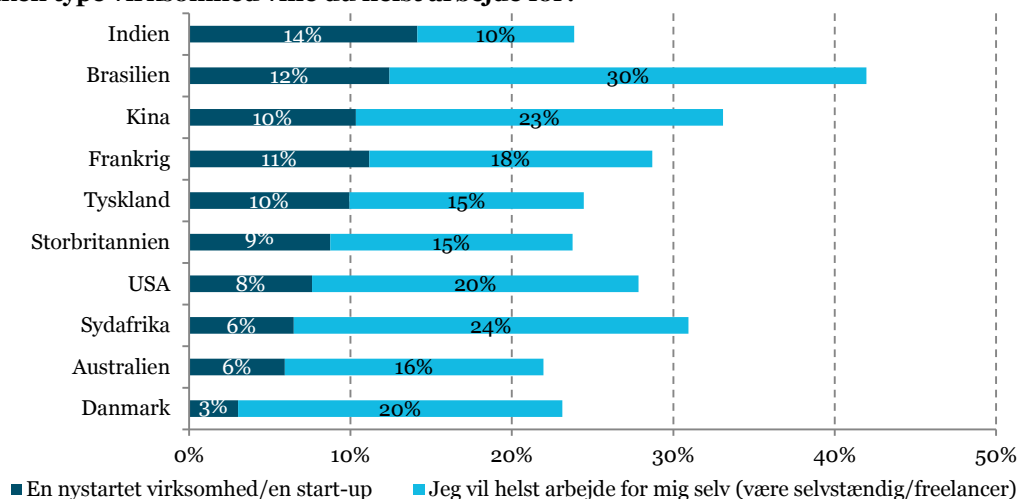
Danske unge vil ikke ind i startups

Et andet interessant resultat af undersøgelsen er, at de danske unge adskiller sig markant fra ungdommen i andre lande i forhold til, hvor de drømmer om at komme til at arbejde henne. Konkret er de blevet bedt om at angive, hvilken type virksomhed de helst vil arbejde for. Det har ikke været muligt at angive at man helst vil arbejde i den offentlige sektor, hvilket formentlig siger noget om både den offentlige sektors størrelse og den generelle mentalitet i mange andre dele af verden end Danmark!

Danske unge langt mindre interesserede i at komme ind i startups

Andelen som vil foretrække at arbejde i en startup er meget lav i Danmark og den klart laveste i alle landene, der forefindes sammenlignelige data for. Især i udviklingslandene Kina, Brasilien og Indien er andelen, som vil foretrække at arbejde for en startup høj, men også i Frankrig, Tyskland, Storbritannien og USA er det flere gange så mange som de danske unge, som peger på startups som deres drømme-arbejdssted. Derimod ligger andelen af danske unge, som helst vil være selvstændige eller freelancere, på et moderat niveau, lidt lavere end bl.a. i Kina og Brasilien, på niveau med USA og lidt højere end bl.a. Frankrig, Storbritannien og Tyskland.

Figur 2
Hvilken type virksomhed ville du helst arbejde for?

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv 2016, n=408, sml. med Infosys 2016.

Anm.: Tabellen summer ikke til 100%, da personer der foretrækker at arbejde i små, mellemstore eller store virksomheder ikke er vist. Svarfordeling beregnet uden personer, der angiver de ikke foretrækker det ene frem for det andet

Det er ikke muligt at angive én bestemt svarfordeling som "den bedste" for samfundsøkonomien. Danmark har både brug for dygtige unge, som har lyst til at arbejde i det etablerede erhvervsliv, folk der gerne vil starte op som selvstændig, og folk som har mod på at tage ansættelse i en ny startup.

Ikke mindst it-sektoren er kendetegnet ved, at mange succesfulde firmaer er startet som små startups i meget beskedne rammer. Med internet og anden informationsteknologi kan en ny løsning, program eller lignende skaleres op og vokse meget hurtigt, så it-området er særligt fokuseret på startup-vækstlaget. Derfor kan den danske ungdoms manglende interesse for at arbejde for startups afspejle en manglende interesse for it og moderne teknologi.

Under alle omstændigheder er det tankevækkende, at det så markant ikke lader til at appellere til de unge danskere at få job i en startup – navnlig når man tænker på, at det er populært i mange andre lande, hvor mange drømmer om at komme til at arbejde for og være med til at skabe det næste Apple, det næste Google, det næste Airbnb eller lignende kendte startups, som har vokset sig store.

På denne baggrund kan man overveje, om der er for mange der gerne vil være iværksættere, men for få der gerne vil ind i deres virksomheder? Selv den bedste iværksætter eller selvstændige har brug for dygtige ansatte for at kunne udvide og vokse til gavn for både virksomheden selv og samfundsøkonomien.

En anden konklusion der kan drages er, at danske unge skiller sig klart ud ved, at relativt mange foretrækker at arbejde i små virksomheder mens relativt få foretrækker at få job i en stor virksomhed, jf. figuren nedenfor.

Der er ikke noget der som sådan taler for, at det som sådan er mere eller mindre hensigtsmæssigt, at danske unge i så høj grad foretrækker at arbejde i mindre virksomheder. Nogle lande har en erhvervsstruktur, som i større omfang end andre er baseret på små virksomheder, ligesom arbejdsgange mv. typisk kan variere mellem små og store virksomheder, blandt andet i forhold til virksomhedskultur, interne processer og andre forhold.

Omvendt kan man argumentere for, at det især er mellemstore eller store virksomheder, der etablerer omfattende eksportsalg og agerer globalt på internationale markeder. Derfor kan man måske have en bekymring om, at besvarelsen reelt afspejler, at den danske ungdom i mindre grad end i andre lande har lyst til at arbejde i en globalt orienteret virksomhed, og derved indgå direkte i et globalt arbejdsmarked i direkte konkurrence med udlandet. Hvis det er en korrekt fortolkning af en af de faktorer, der ligger bag de danske unges besvarelser, tyder de altså på at være mindre

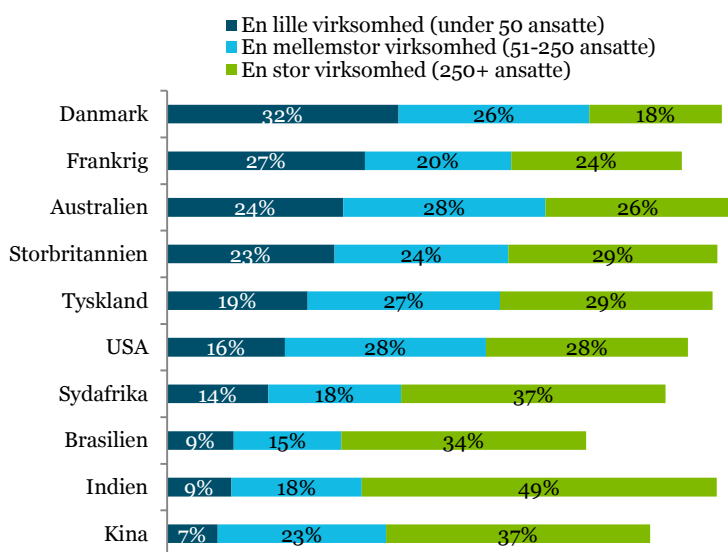
Langt flere danske unge vil helst arbejde i små virksomheder

Det er ikke et problem på nogen måde – medmindre det reelt afspejler, at de unge afholder sig fra store virksomheder, fordi de ikke vil ud på et globalt arbejdsmarked

globalt orienterede og mindre klar til at træde ind på et globalt arbejdsmarked end unge i andre lande.

Figur 3

Hvilken type virksomhed ville du helst arbejde for?

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv 2016, n=408, sml. med Infosys 2016.

Anm.: Tabellen summer ikke til 100%, da der ikke vises de andele, der har svaret de helst vil arbejde for en startup eller for sig selv/være selvstændig/freelancer. Svarfordeling beregnet uden personer, der angiver de ikke foretrækker det ene frem for det andet

De danske unge har selvtilliden i orden – kan de levere?

En tredje interessant konklusion fra undersøgelserne er, at de danske unge i internationalt lys har en relativt høj grad af tillid til, at de besidder de nødvendige kompetencer til at klare sig på arbejdsmarkedet og er forholdsvis optimistiske omkring deres fremtidige job- og karrieremuligheder. I forhold til ungdommen i de ni andre lande ligger de danske unge således omtrentligt i en midterposition, men dog som de mest optimistiske på egne vegne i de vestlige lande.

Det er positivt, om end måske en smule overraskende i lyset af at dansk økonomi har klaret sig så dårligt de senere år med anæmisk vækst. Det er tilsvarende tydeligt at det er i de udviklingslande, som generelt har oplevet størst velstandsfremgang over de senere årtier, at troen på egne kompetencer og optimismen er størst.

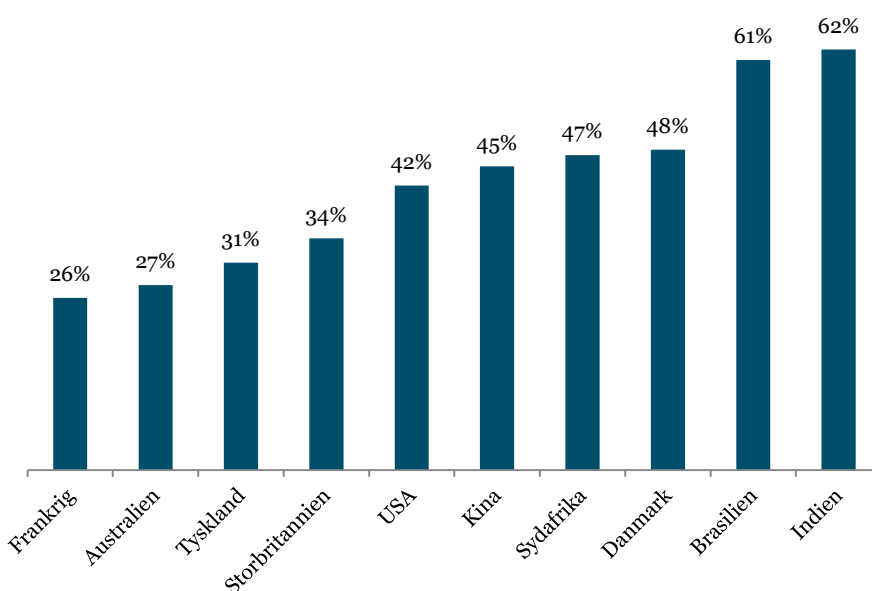
Samlet set har den danske ungdom altså en relativt høj grad af selvtillid i forhold til job- og karrieremuligheder. Som vist i den nedenstående figur er det eksempelvis 48%

Den danske ungdom har generelt tiltro til egne kompetencer og er optimistiske omkring job/karrieremæssige muligheder

af den danske ungdom mod 31% i Tyskland og 34% i Storbritannien, som kan siges at have en rimelig høj grad af tillid til, at de har de nødvendige kompetencer for at få en succesfuld karriere (dvs. svarer 8-10 på en skala fra 1 til 10, hvor ti er ”i meget høj grad”). Der er uden tvivl grundlag for forbedringer i forhold til, hvilke kompetencer de unge lærer igennem skolesystemet, men udgangspunktet lader – hvis man kan stole på at de unges egne vurderinger er korrekte – trods alt til at være rimeligt.

Figur 4

I hvilket omfang har du tillid til, at du har de nødvendige kompetencer for at få en succesfuld karriere? (Andel som svarer 8-10, på en skala hvor 10: ”i meget høj grad” og 1: ”slet ikke”)

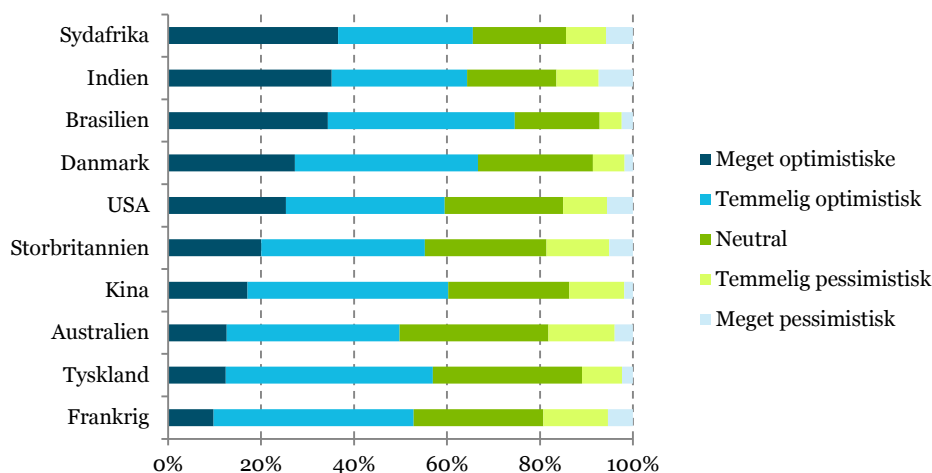

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv 2016, n=408, sml. med Infosys 2016.

Tilsvarende er flertallet af danske unge optimistiske omkring deres fremtidige karrieremuligheder. Kun i Sydafrika, Kina og Brasilien er der større optimisme. Det understreger, at de danske unge har selvtilliden i orden.

Faktisk er optimismen i den danske ungdom lidt højere end blandt amerikanske unge, selvom den amerikanske kultur ellers har et ry for at have et ”can-do mindset” og lægge vægt på selvtillid. Alt i alt er de danske unges vurdering af deres fremtidige muligheder på arbejdsmarkedet altså relativt positive.

Figur 5

Hvordan ser du på dine fremtidige karrieremuligheder?

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv 2016, n=408, sml. med Infosys 2016.

Spørgsmålet er naturligvis, om dette afspejler en rimelig vurdering af den danske ungdoms kompetencer og fremtidige jobmuligheder, eller danskerne har en tendens til selvovervurdering på både egne vegne og dansk økonomis vegne.

De danske unge er langt mindre interesserede i it og teknologi end deres jævnaldrende i udlandet, og de er muligvis mindre interesserede i globale karrierer og at agere på et globalt arbejdsmarked. Det er trods alt ikke ligefrem forhold, der indgyder stor optimisme på den danske ungdoms vegne. Og udviklingen i erhvervslivet går hurtigt. Digitale forretningsmodeller vender op og ned på mange brancher, og fortidens vindere kan nemt vise sig at være fremtidens tabere. Lande som Kina og Indien, der tidligere fungerede som råvareleverandører eller billige produktionslande for Vestens økonomier, melder sig i stigende grad på banen inden for mere højproduktive eller teknologisk funderede brancher og områder. Den internationale konkurrence bliver stadigt hårdere.

I udgangspunktet er det godt, at de danske unge tror på egne evner – men det er vigtigt, det ikke bliver en sovepude, eller blot er udtryk for at vi undervurderer morgendagens udfordringer. Især er det bekymrende, at den danske ungdom er så lidt fokuserede på ny teknologi, der har været og fortsætter med at være en afgørende vækst- og forandringsdriver i erhvervslivet. Hvis dansk økonomi skal være ligeså succesrig under de nye generationer, som vi har været hidtil, og forblive et af de rigeste samfund, kræver det at vi er klar til den nye digitale virkelighed og i højere grad får et ”digitalt mindset”.

Er det en realistisk vurdering? Eller selvovervurdering?

I hvert fald er det et bekymrende tegn, at de danske unge lader til at mangle et ”digitalt mindset”

▼ OM DENNE UDGAVE

"Ungdommens job-aspirationer" er 11. nummer af Dansk Erhvervs Perspektiv i 2016. Redaktionen er afsluttet den 11. maj.

▼ OM DANSK ERHVERVS PERSPEKTIV

Dansk Erhvervs Perspektiv udkommer ca. 25 gange årligt og henvender sig til beslutningstagere og meningsdannere på alle niveauer. Ambitionen er at udgøre et kvalificeret og anvendeligt beslutningsgrundlag i forhold til væsentlige, aktuelle udfordringer på alle områder, som har betydning for dansk erhvervsliv og den samfundsøkonomiske udvikling. Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs Perspektiv med tydelig henvisning til Dansk Erhverv.

▼ ISSN-NR.: 1904-7894

Dansk Erhvervs Perspektiv indgår i det nationale center for registrering af danske periodika, ISSN Danmark, med titlen "Dansk Erhvervs perspektiv: Analyse, økonomi og baggrund (online)"

▼ KVALITETSSIKRING

Troværdigheden af tal og analyser fra Dansk Erhverv er afgørende. Dansk Erhverv gennemfører egne spørgeskemaundersøgelser i overensstemmelse med de internationalt anerkendte guidelines i ICC/ESOMAR, og alle analyser og beregninger gennemgår en kvalitetssikring.

Denne analyse er offentlig tilgængelig via Dansk Erhvervs hjemmeside. Skulle der beklageligvis og trods grundig kvalitetssikring forefindes fejl i analysen, vil disse blive rettet hurtigst muligt og den rettede version lagt på nettet.

▼ KONTAKT

Henvendelser angående analysens konklusioner kan ske til chefkonsulent Malthe Munkøe på mmm@danskerhverv.dk eller tlf. 3374 6510.

▼ REDAKTION

Underdirektør Geert Laier Christensen (ansv.), cand. scient. pol.; cheføkonom Steen Bocian, cand. polit.; skattepolitisk chef Jacob Ravn, cand. jur.; chefkonsulent Malthe Mikkel Munkøe, cand. scient. pol., MA; politisk konsulent Morten Jarlbæk Pedersen, cand. scient. pol, ph.d.-stip.; økonom Jens Uhrskov Hjarsbech, cand. polit.; direktionssekretær Lotte Holmstrup

▼ NOTER

ⁱ Infosys' data er indsamlet i november 2015, med mindst 1.000 besvarelser i aldersgruppen 16-25 år i hvert land. Analysen er naturligvis begrænset af, hvad Infosys har valgt at stille af spørgsmål, men resultaterne giver alligevel en god indikation af, hvor de danske unge står i forhold til deres jævnaldrende i de andre udvalgte lande.